

ДОСЛІДЖЕННЯ МОРФОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ЯЄЦЬ КУРЕЙ СУЧАСНИХ ЯЄЧНИХ КРОСІВ

Карпенко Олександр Володимирович

к. с.-г. н., доцент

Херсонський державний аграрно-економічний університет»

м. Херсон, Україна

karpenkoaleksandr494@gmail.com.

Введення. Птахівництво – одна із найбільш інтенсивних галузей аграрного комплексу, що дає можливість отримувати дуже важливу для людей продукцію – яйця і м'ясо з мінімальними витратами засобів і часу. На сьогодні в Україні використовують сучасні високопродуктивні яєчні кроси курей переважно з провідних селекційних фірм західних країн, які не дають детальної інформації про вміст, співвідношення, біологічні та споживчі цінності яєць і особливо основних їх складових – білка, жовтка і шкаралупи [1].

Крім того, на сучасному етапі розвиток галузі здійснюється за рахунок впровадження ресурсозберігаючих технологій утримання та годівлі птиці. В Україні нині найбільш високопродуктивною є птиця зарубіжної селекції, особливо американських та канадських фірм, яка створена на кукурудзяно-соевих раціонах за ідеальних кліматичних умов у пташниках.

У господарствах України для годівлі птиці використовують пшенично-ячмінні раціони і технічна характеристика устаткування для птиці значно поступається закордонному. Кліматичні умови, в яких вона створена, безперечно, мають вагомий вплив на біологічно та господарськи цінні якості птиці. Проте їх вплив на зміни певних господарськи цінних ознак курей дещо послаблюється створенням у пташниках регульованого мікроклімату.

Виробникам харчових яєць важко об'єктивно оцінити і вибрати крос курей, що найкраще підходить до їхніх умов годівлі та утримання. Відмінність умов утримання та догляду, складу раціонів та різниця у поживності кормів істотно впливають на прояв генетичного потенціалу птиці зарубіжної селекції [2]. А які із зарубіжних кросів менше реагують на ці зміни і зберігають високі показники продуктивності в умовах господарств нашої країни, ще не встановлено (за відсутності контрольно-випробувальних станцій).

Мета роботи. Питанням кількісного і якісного складу курячих яєць, їх біологічної і споживчої цінності присвячені наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених-дослідників (Гальперн И. Л., Коваленко Г.Т., Кавтарашвілі А.Ш.).

Проте, в остання роки в птахівничих господарствах України імпортовані з різних фірм і наукових закладів нові лінії і кроси яєчних курей без детальної інформації про вміст, співвідношення, біологічні і споживчі цінності яєць і особливо їх складових – білка, жовтка і шкаралупи.

Тому основною метою роботи є порівняльна оцінка курей зарубіжних кросів за морфологічними показниками яєць.

Матеріал та методи. Дослідження проводили у господарствах України на кросі Хай Лайн W -36. Об'єктом дослідження були кури 21-тижневого віку різних кросів зарубіжної селекції («Шейвер 579» -Канада, «Бованс GL» - Голландія, «Хай Лайн W -36» – США, «Тетра СЛ» (яєчні) та «Тетра Х» (яєчно-м'ясний) - Угорщина). Умови годівлі та утримання були однаковими для піддослідних кросів птиці (згідно норм [3]).

У ході досліджень визначали морфологічні властивості яєць піддослідної птиці.

Результати та обговорення. Морфологічні показники яєць курей піддослідних кросів визначали, відібравши від кожного кросу курей по 40 яєць. Середній показник маси яйця найбільшим виявився у кросів: «Бованс GL» (50,11 г), «Шейвер 579» (49,98 г).

Кількість білку у кросі «Шейвер 579» на 0,7% поступається птиці кросу «Тетра СЛ». Найменший вміст білка в яйці птиці кросу «Тетра Х» - 61,1%, що є меншим на 1,1%; 1,4%, 2,1 і 2,8% і 3,3% порівняно з кросами «Бованс GL»; «Хай Лайн W -36», «Шейвер 579» і «Тетра СЛ», відповідно.

Маса жовтка яйця найбільша у курей кросу «Шейвер 579», порівняно з кросами «Бованс GL», «Тетра Х» і «Тетра СЛ», на 0,4 г, 0,66 г та 1,5 г відповідно. У яйці жовток становить - 19,6% у птиці кросів «Тетра СЛ» і «Бованс GL», 19,8% у «Хай Лайн W -36» та 20,2% - «Тетра Х», що є меншим на 0,9%, 0,7% та 0,3% порівняно з кросом птиці «Шейвер 579».

Маса шкаралупи і підшкаралупної оболонки найбільша у курей, кросу «Бованс GL» і переважає кроси «Тетра Х», «Шейвер 579», «Хай Лайн W -36» і «Тетра СЛ», відповідно на 0,28 г, 0,46 г, 0,93 г.

Морфологічний склад яйця свідчить про найменшу кількість неїстівної частини яйця (шкаралупи і підшкаралупної оболонки), найбільшу кількість жовтка у курей кросу «Шейвер 579»; а найбільша кількість білка міститься у яйцях курей кросу «Тетра СЛ».

У ході досліджень складових яйця та його маси визначили, що птиця кросу «Бованс GL», маючи найбільшу масу яйця, поступається кросу «Шейвер 579» за вмістом їстівних частин на 1,9%, тобто маса неїстівних частин яйця є більшою у кросу «Бованс GL».

Висновки. У ході досліджень складових яйця та його маси визначили, що птиця кросу «Бованс GL», маючи найбільшу масу яйця, поступається кросу «Шейвер 579» за вмістом їстівних частин на 1,9%, тобто маса неїстівних частин яйця є більшою у кросу «Бованс GL», маса шкаралупи і підшкаралупної оболонки та товщина шкаралупи є найбільшою серед досліджуваної птиці.

Список використаної літератури:

1. Debrov, V.V., Torska, S. M. (2012). Morphological composition of eggs of modern highly productive crosses as the main feature of their consumer qualities Tavriysky scientific bulletin. Kherson, 78, P. 2(II), 65–69. .

2. Злочевская К. Современный генофонд сельскохозяйственной птицы //Птицеводство. -1995, № 1. - С 11 — 14.
3. ДСТУ 4120-2002. Комбікорми повнораціонні для сільськогосподарської птиці. Технічні умови.
4. Методики морфологического и физико-химического анализа яйца. - М.: Россельхозиздат. - 1967. - 25 с.